

οὐκ ὄντων, ὡς πάντων ἀγαθῶν αἴτιον, ὡς τῶν κακῶν ἀναίτιον, ὡς πρόνοια καὶ ἀγαθότης παντελῆς καὶ υπερβάλλουσα τὰ ὄντα καὶ οὐκ ὄντα καὶ τὰ κακὰ καὶ τὴν εὐνότης στέρησι ἀγαθίνουσα, πᾶσιν ἐφετὸν καὶ ἐραστὸν καὶ ἀγαπητὸν καὶ ὅσα ἄλλα ἐν τοῖς ἑμυπροσθεν ὁ ἀληθὴς ἀπεδείξεν, ὡς οὐμαι, λόγος.

Υ. Περὶ ὄντος, ἐν ᾧ καὶ περὶ παραδείγματων

Ι. Μεττέον δὲ νῦν ἐπὶ τὴν ὄντως οὐσαν τοῦ ὄντως ὄντος θεωρηματικὴν οὐσιωσιμίαν. Τσοῦτον δὲ ὑπομνήσωμεν, ὅτι τῷ λόγῳ σκοπὸς οὐ τὴν ὑπερούσιον οὐσίαν, ἣ ὑπερούσιος, ἐκφαίνειν, ἀρρετὸν γὰρ τοῦτο καὶ ἀγνωστὸν ἐστὶ καὶ παντελῶς ἀνέκφαντον καὶ αὐτὴν ὑπεραίρου τὴν ἔννοσιν, ἀλλὰ τὴν οὐσιωσιμὸν εἰς τὰ ὄντα πάντα τῆς θεαρχικῆς οὐσαρχίας προόδον ὑμνήσαι.

Καὶ γὰρ ἡ τὰγαθὸν θεωρημιά τὰς ὅλας τοῦ πάντων αἰτίου προόδους ἐκφαίνουσα καὶ εἰς τὰ ὄντα καὶ εἰς τὰ οὐκ ὄντα ἐκτείνεται καὶ ὑπὲρ τὰ

181

τα ὄντα, ὡς αὐτὸ που δίνει μορφή στα μὴ ὄντα, ὡς αἰτία ὁλῶν των αγαθῶν, ὡς τὴν αἰτία που δὲν δημιουργεῖ κακά, ὡς πλήρως τέλεια πρόνοια καὶ αγαθότητα, που υπερέχει ἀπὸ τα ὄντα καὶ τα μὴ ὄντα καὶ που μετατρέπει το κακὸ καὶ τὴν στέρησι του εαυτοῦ τῆς σε αγαθῷ, ὡς αὐτὸ που εἶναι σε ὅλα επιθυμητὸ καὶ ἐραστὸ καὶ αγαπητὸ, καθώς καὶ ὅσα ἄλλα ἀπέδειξε προηγουμένως, ὅπως νομίζω, ο ἀληθινὸς λόγος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'

Για το ον καὶ για τὰ «παραδείγματα».

Ι. Ἀς μεταβοῦμε τώρα στο ὄνομα τῆς οὐσίας, δηλαδή στὴν ὄντως υπάρχουσα θεϊκὴ ὀνομασία του ὄντως υπάρχοντος ὄντος. Θα χάνουμε μόνο τὴν εἰς ὑπόμνησι: σκοπὸς του λόγου μας δὲν εἶναι νὰ φανερώσουμε τὴν ὑπερούσια οὐσία ὡς πρὸς τὸ ὑπερούσιο τῆς φύσης τῆς (γιατί αὐτὸ εἶναι κάτι που δὲν μπορούμε οὔτε νὰ το ἐκφράσουμε οὔτε νὰ το γνωρίσουμε: εἶναι κάτι ἐντελῶς ἀφανέρωτο που υπερβαίνει καὶ αὐτὴν ἀκόμα τῇ θεία ἐνωσῇ)³¹⁰, ἀλλὰ νὰ ὑμνήσουμε τὴν ἐνέργεια τῆς ἀπόλυτης θεϊκῆς αρχῆς τῆς οὐσίας, που παρέχει οὐσία στο σύνολο των ὄντων³¹¹.

Γιατί ἡ θεϊκὴ ὀνομασία του αγαθοῦ, καθώς παρουσιάζει στο σύνολό τους τις ἐνέργειες του αἰτίου των πάντων, ἐκτείνεται καὶ στα ὄντα καὶ στα μὴ ὄντα καὶ βρί-

ὄντα καὶ ὑπὲρ τὰ οὐκ ὄντα ἔστιν. Ἡ δὲ τοῦ ὄντος εἰς πάντα τὰ ὄντα ἐκτείνεται καὶ ὑπὲρ τὰ ὄντα ἔστιν. Ἡ δὲ τῆς ζώης εἰς πάντα τὰ ζῶντα ἐκτείνεται καὶ ὑπὲρ τὰ ζῶντα ἔστιν. Ἡ δὲ τῆς σοφίας εἰς πάντα τὰ νοερά καὶ λογικά καὶ αἰσθητικά ἐκτείνεται καὶ ὑπὲρ πάντα ταῦτα ἔστιν.

2. Ταῦτας οὖν ὁ λόγος ὑμῆσαι ποθεῖ τὰς τῆς προνοίας ἐμφαντορικὰς θεωυμίας. Οὐ γὰρ ἐκφράσαι τὴν αὐτοὑπερούσιον ἀγαθότητα καὶ οὐσίαν καὶ ζῶην καὶ σοφίαν τῆς αὐτοὑπερουσίου θεότητος ἐπαγγέλλεται τὴν ὑπὲρ πᾶσαν ἀγαθότητα καὶ θεότητα καὶ οὐσίαν καὶ ζῶην καὶ σοφίαν ἐν ἀποκρύφους, ὡς τὰ λόγιά φησιν, ὑπεριδρυμένην, ἀλλὰ τὴν ἐκπεφασμένην ἀγαθοποιὸν πρόνοιαν, ὑπεροχικῶς ἀγαθότητα καὶ πάντων ἀγαθῶν αἰτίαν ὑμεῖς καὶ ὃν καὶ ζῶην καὶ σοφίαν, τὴν οὐσιποῖον καὶ ζωοποιὸν καὶ σοφοδότιν αἰτίαν τῶν οὐσίας καὶ ζώης καὶ νοῦ καὶ λόγου καὶ αἰσθήσεως μετεληφότων.

Οὐκ ἄλλο δὲ εἶναι τὰ γὰρ φησι καὶ ἄλλο τὸ ὃν καὶ ἄλλο τὴν ζῶην ἢ τὴν σοφίαν, οὐδὲ πολλὰ τὰ αἷτια καὶ ἄλλων ἄλλας παραχτικὰς θεότητας ὑπερεχούσας καὶ ὑφειμένους, ἀλλ' εἰνὸς θεοῦ τὰς ὅλης ἀγαθίας προσόδους καὶ τὰς παρ' ἡμῶν ἐξυμνου-

σεται ὑπεράνω καὶ των ὄντων καὶ των μὴ ὄντων. Ἀλλὰ ἡ ονομασία τοῦ ὄντος ἐκτείνεται σε ὅλα τὰ ὄντα καὶ βρίσκεται ὑπεράνω των ὄντων. Το ὄνομα πάλι τῆς ζώης ἐκτείνεται σε ὅλα τὰ ζῶντα καὶ βρίσκεται ὑπεράνω των ζῶντων. Τέλος, το ὄνομα τῆς σοφίας ἐκτείνεται σε ὅλα τὰ νοερά καὶ λογικά καὶ αἰσθητικά καὶ βρίσκεται ὑπεράνω ὅλων αὐτῶν³¹².

2. Ο λόγος μας λοιπὸν ἐπιθυμεῖ νὰ ὑμῆσει αὐτὰ τὰ θεῖα ὀνόματα, ποὺ καθιστοῦν φανερὴ τὴ θεία πρόνοια. Δὲν ἐπαγγέλλεται ὅτι θὰ ἐκφράσει τὴν καθ' αὐτὴν ὑπερούσια ἀγαθότητα καὶ οὐσία καὶ ζωή καὶ σοφία τῆς καθ' αὐτὴν ὑπερούσιας θεότητος³¹³, ποὺ εἶναι ἐγκαθιδρυμένη, ὅπως λένε οἱ Γραφεῖς, σε ἀπόκρυφα μέρη, ὑπεράνω κάθε ἀγαθότητας καὶ θεότητος καὶ οὐσίας καὶ σοφίας καὶ ζώης³¹⁴. Ἀλλὰ ὑμεῖς τὴν ἀγαθοποιό πρόνοιαν ποὺ εἰμάρνυται σε μᾶς ὡς καθ' ὑπεροχή ἀγαθότητα³¹⁵ καὶ αἰτία ὅλων των ἀγαθῶν καὶ ὡς ὃν καὶ ζωή καὶ σοφία καὶ ὡς τὴ δημιουργικὴ αἰτία ποὺ δίνει οὐσία καὶ ζωή καὶ σοφία σε ὅσους ἔχουν μεταλάβει οὐσία καὶ ζωή καὶ νοῦ καὶ λογική καὶ αἰσθήση.

Δὲν ἐκλαμβάνει βέβαια ὁ λόγος μᾶς ὡς ἄλλο πράγμα τὸ ἀγαθὸ καὶ ἄλλο τὸ ὄν καὶ ἄλλο τὴ ζωή ἢ τὴ σοφία οὔτε λέει ὅτι ὑπάρχουν πολλὰ αἷτια καὶ ὅτι ὑπάρχουν πολλές θεότητες ποὺ παράγουν ἄλλες, ἀνώτερες ἢ κατώτερες, ἀλλὰ ὅτι οἱ συνολικὲς ἀγαθεῖς ἐνέργειες, καθῶς καὶ τὰ θεῖα ὀνόματα ποὺ ἐξυμνοῦνται ἀπὸ μᾶς, ἀναφέ-

μένας θεωνυμίας και τὴν μὲν εἶναι τῆς παντελούς τοῦ ἐνός θεοῦ προνοίας ἐκφαντικὴν, τὰς δὲ τῶν ὀλιχωτέρων τοῦ αὐτοῦ καὶ μερικωτέραν. /

182

3. Καίτοι φαίη τις· Ἄνθ' ὅτου τοῦ ὄντος τὴν ζωὴν καὶ τῆς ζωῆς τὴν σοφίαν ὑπερεκτεννημένης τῶν ὄντων μὲν τὰ ζῶντα, τῶν δὲ ὅσα ζῇ τὰ αἰσθητικὰ καὶ τούτων τὰ λογικὰ καὶ τῶν λογικῶν οἱ νόες ὑπερέχουσι καὶ περὶ θεὸν εἰσὶ καὶ μᾶλλον αὐτῷ πλησιάζουσιν; Καίτοι ἔδει τὰ τῶν μελίσδων ἔχ θεοῦ δωρεῶν μετέχοντα καὶ χρείτονα εἶναι καὶ τῶν λοιπῶν ὑπερέχειν.

Ἄλλ' εἰ μὲν ἀνούσια καὶ ἀζώα τις ὑπετίθετο τὰ νοερά, καλῶς ἂν εἶχεν ὁ λόγος. Εἰ δὲ καὶ εἰσὶν οἱ θεοὶ νόες ὑπὲρ τὰ λοιπὰ ὄντα καὶ ζῶων ὑπὲρ τὰ ἄλλα ζῶντα καὶ νοῦσι καὶ γνωσκόουσιν ὑπὲρ αἰσθητῶν καὶ λόγον καὶ παρὰ πάντα τὰ ὄντα τοῦ καλοῦ καὶ ἀγαθοῦ ἐφίενται καὶ μετέχουσιν, αὐτοὶ μᾶλλον εἰσὶ περὶ τὰγαθὸν οἱ περισσῶς αὐτοῦ μετέχοντες καὶ πλείους καὶ μεΐζους ἐξ αὐτοῦ δωρεάς εἰληφότες ὥστερ καὶ τὰ λογικὰ τῶν αἰσθητικῶν ὑπερέχει πλεονεκτοῦντα τῇ περισσειᾷ τοῦ λόγου, καὶ ταῦτα τῇ αἰσθήσει καὶ ἄλλα τῇ ζωῇ. Καί

ρονται στον ένα Θεό. Το πρώτο όνομα (το αγαθός) φανερώνει την πλήρη και τέλεια πρόνοια του ενός Θεού, ενώ τα άλλα τις γενικότερες ή μερικότερες πρόνοιές του³¹⁶.

3. Θα μπορούσε βέβαια κάποιος να ρωτήσει: «Για ποιο λόγο, ενώ το ον εκτείνεται υπεράνω της ζωής και η ζωή υπεράνω της σοφίας³¹⁷, εντούτοις όσα ζουν υπερέχουν από τα όντα, τα αισθητικά από όσα ζουν, τα λογικά από τα αισθητικά και από τα λογικά οι νόες, που βρίσκονται γύρω από τον Θεό και πλησιάζουν περισσότερο προς αυτόν; Θα έπρεπε μάλλον όσα μετέχουν σε μεγαλύτερες δωρεές του Θεού να είναι ανώτερα και να υπερέχουν των άλλων»³¹⁸.

Η αντίρρηση αυτή, βέβαια, θα ήταν ορθή, αν κανείς αντιλαμβανόταν τα νοερά χωρίς ουσία και χωρίς ζωή. Αν όμως οι θεϊκοί νόες έχουν υπαρκτή ανώτερη από τα άλλα όντα και ζωή υπεράνω των υπόλοιπων ζώντων οργανισμών· αν κατανοούν και γνωρίζουν υπεράνω από αίσθηση ή λογική και αν επιθυμούν και μετέχουν στο ωραίο και αγαθό περισσότερο από όλα τα όντα· τότε αυτοί μάλλον έχουν θέση πιο κοντά στο αγαθό, αφού αυτοί μετέχουν σ' αυτό σε μεγαλύτερο βαθμό και έχουν λάβει απ' αυτό περισσότερες και μεγαλύτερες δωρεές. Κατά τον ίδιο τρόπο υπερέχουν και τα λογικά από τα αισθητικά, καθώς πλεονεκτούν ως προς την περίσσεια της λογικής, ενώ τα αισθητικά ως προς την αίσθηση και άλλα

ἔστιν, ὡς αἶμα, τοῦτο ἀληθές, ὅτι τὰ μᾶλλον τοῦ ἐνὸς καὶ ἀπειροδύρου θεοῦ μετέχοντα μᾶλλον εἰσιν αὐτῷ πλησιαιτέρα καὶ θεϊότερα τῶν ἀπολειπόμενων.

4. Ἐπειδὴ καὶ περὶ τούτων εἰπομένη, φέρε, τάραθον ὡς ὅπως ὃν καὶ τῶν ὄντων ἀνάντων οὐσιποιοὺν ἀνυμνήσωμεν. Ὁ ὢν ὅλου τοῦ εἶναι κατὰ δύναμιν ὑπερῳσίδς ἔστιν ὑποστάτις αἰτία καὶ δημιουργὸς ὄντος, ὑπάρξεως, ὑποστάσεως, οὐσίας, φύσεως, ἀρχῇ καὶ μέτρον αἰώνων καὶ χρόνων ὀντότης καὶ αἰὼν τῶν ὄντων, χρόνος τῶν γινόμενων, τὸ εἶναι/τοῖς ὅπως οὐσι, γένεσις τοῖς ὅπως οὐν γινόμενοις.

Ἐκ τοῦ ὄντος αἰὼν καὶ οὐσία καὶ ὃν καὶ χρόνος καὶ γένεσις καὶ γινόμενοι, τὰ ἐν τοῖς οὐσι ὄντα καὶ τὰ ὅπως οὐν ὑπάρχοντα καὶ ὑφίστατα. Καὶ γὰρ ὁ θεὸς οὐ πῶς ἔστιν ὢν, ἀλλ' ἀπλῶς καὶ ἀπεριόριστως ὄλον ἐν ἑαυτῷ τὸ εἶναι συνειληφώς καὶ προσληφώς. Διὸ καὶ βασιλεὺς λέγεται τῶν αἰώνων ὡς ἐν αὐτῷ καὶ περὶ αὐτὸν παντὸς τοῦ εἶναι καὶ ὄντος καὶ ὑφίστατότος καὶ οὕτε ἦν οὕτε ἔσται οὕτε ἐγένετο οὕτε γίνεται οὕτε γενήσεται,

ὡς πρὸς τη ζωῇ³¹⁹. Καὶ εἶναι, νομίζω, ἀληθινὸ το ἐξῆς: αὐτὰ που μετέχουν στον ένα καὶ μεγαλόδωρο Θεό σε μεγαλύτερο βαθμό εἶναι πλησιέστερα σ' αὐτὸν καὶ πιο θεϊκά ἀπὸ τὰ υπόλοιπα³²⁰.

4. Ἀφού λοιπόν μιλήσαμε καὶ σχετικά μ' αὐτά, εμπρός λοιπόν να ἀνυμνήσουμε το ἀγαθὸ ὡς ὅπως ον καὶ ὡς αὐτό που προσφέρει ὑπαρξῆς σε ὅλα τὰ ὄντα. Ὁ ὑπάρχων Θεός εἶναι κατὰ τη δύναμὴ της φύσης του η ὑπερῳσία ὑποστατική αἰτία ὅλου τοῦ «εἶναι». Εἶναι δημιουργὸς ὄντος, ὑπάρξεως, ὑποστάσεως, οὐσίας, φύσεως: εἶναι ἀρχὴ καὶ μέτρο της αἰωνιότητας, ὀντότητα των χρόνων καὶ αἰωνιότητα των ὄντων: εἶναι ὁ χρόνος ὅσων γίνονται, η ὑπαρξῆς ὅσων ἔχουν οποιουδήποτε εἶδους ὑπαρξῆς, η γένεσις ὅσων ἔχουν οποιουδήποτε εἶδους γένεσις³²¹. Ἀπ' αὐτόν, που εἶναι ὁ ὢν, προέρχονται η αἰωνιότητα καὶ η οὐσία καὶ το ον καὶ ὁ χρόνος καὶ η γένεσις καὶ ὅ,τι γίνεται, αὐτὰ που ὑπάρχουν μέσα στα ὄντα, αὐτὰ που με οποιουδήποτε τρόπο ὑπάρχουν καὶ υφίστανται³²². Γιατί βέβαια ὁ Θεός δεν εἶναι κατὰ κάποιο συγκεκριμένο τρόπο ὢν, ἀλλὰ ἀπόλυτα καὶ ἀπεριόριστα, καθὼς συγκεντρώνει ολοκληρωτικά καὶ ἐκ των προτέρων στον εαυτό του ὅλο το εἶναι. Γι' αὐτό καὶ λέγεται «βασιλεὺς των αἰώνων»³²³, ἐπειδὴ μέσα σ' αὐτόν καὶ γύρω απ' αὐτόν ὑπάρχει καὶ υφίσταται ὅλο το εἶναι, ἐνῷ ὁ ἴδιος οὕτε ἦταν σε χρόνο οὕτε θα εἶναι, οὕτε ἔγινε οὕτε γίνεται οὕτε θα γίνεῖ καὶ καλύτερα οὕτε ὑπάρχει σε χρό-

μᾶλλον δὲ οὕτε ἔστιν. Ἀλλ' αὐτός ἐστι τὸ εἶναι τοῖς οὐσι καὶ οὐ τὰ ὄντα μόνον, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ εἶναι τῶν ὄντων ἐκ τοῦ προαιωνίως ὄντος, αὐτός γάρ ἐστιν ὁ αἰὼν τῶν αἰώνων, «ὁ ὑπάρχων πρὸ τῶν αἰώνων».

5. Ἀναλαμβάνοντες οὖν εἴπωμεν, ὅτι πᾶσι τοῖς οὐσι καὶ τοῖς αἰώσι τὸ εἶναι παρὰ τοῦ προόντος. Καὶ πᾶς μὲν αἰὼν καὶ χρόνος ἐξ αὐτοῦ, παντὸς δὲ καὶ αἰῶνος καὶ χρόνου καὶ παντὸς ὅπως οὖν ὄντος ὁ προσὼν ἀρχὴ καὶ αἰτία, καὶ πάντα αὐτοῦ μετέχει, καὶ οὐδενὸς τῶν ὄντων ἀποστατεῖ «καὶ αὐτός ἐστι πρὸ πάντων, καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκεν», καὶ ἀπλῶς, εἴ τι ὅπως οὖν ἔστιν, ἐν τῷ προόντι καὶ ἔστι καὶ ἐπινοεῖται καὶ σὺλζεται, καὶ πρὸ τῶν ἄλλων αὐτοῦ μετοχῶν τὸ εἶναι προβέβληται, καὶ ἔστιν αὐτὸ καθ' αὐτὸ τὸ εἶναι πρεσβύτερον τοῦ αὐτοζωῆν εἶναι καὶ αὐτοσοφίαν εἶναι καὶ αὐτομοιότητα θεῖαν εἶναι, καὶ τὰ ἄλλα, ὅσων τὰ ὄντα μετέχοντα, πρὸ πάντων αὐτῶν τοῦ εἶναι μετέχει, μᾶλλον δὲ καὶ αὐτὰ καθ' αὐτὰ πάντα, ὧν τὰ ὄντα μετέχει, τοῦ αὐτοῦ καθ' αὐτὸ εἶναι μετέχει, καὶ οὐδὲν ἔστιν ὃν, οὐ μὴ ἔστιν οὐσία καὶ αἰὼν τὸ αὐτὸ εἶναι.

184

νο. Ἀλλὰ αὐτός εἶναι ἡ ὑπαρξὴ γιὰ ὅλα τὰ ὄντα, καὶ ὅχι μόνον τὰ ὄντα ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ εἶναι τῶν ὄντων προέρχεται ἀπὸ τον προαιωνίως ὄντα. Ἰατί αὐτός εἶναι ὁ αἰῶνας τῶν αἰώνων, «αὐτός που ὑπάρχει πρὶν ἀπὸ τοὺς αἰῶνες»³²⁴.

5. Αναφεραλαίωνοντας λοιπὸν ας πούμε ὅτι ὅλα τὰ ὄντα καὶ ὅλοι οἱ αἰῶνες λαμβάνουν τὴν ὑπαρξὴ τοὺς ἀπὸ αὐτὸν που προϋπάρχει. Κάθε αἰῶνας καὶ χρόνος προέρχεται ἀπ' αὐτὸν καὶ ἡ ἀρχὴ καὶ ἡ αἰτία γιὰ κάθε αἰῶνα καὶ χρόνο, καθὼς καὶ γιὰ ὅλα ὅσα ἔχουν οποιουδήποτε εἶδους ὑπαρξή, εἶναι αὐτός που προϋπάρχει. Ὅλα μετέχουν δ' αὐτὸν καὶ ἀπὸ κανένα οὐ δὲν απουσιάζει. «Αὐτός ὑπάρχει πρὶν ἀπὸ ὅλα καὶ τα πάντα ἔχουν συσταθεῖ δ' αὐτόν»³²⁵. Καὶ γενικά, ὅ,τι ἔχει κάποιο εἶδος ὑπαρξὴ ὑπάρχει καὶ νοεῖται καὶ διασώζεται μέσα δ' αὐτόν που προϋπάρχει. Μάλιστα τὸ εἶναι υπερέχει ἀπὸ ὅλες τις ἄλλες συμμετοχὲς δ' αὐτόν. Καὶ εἶναι αὐτὸ καθαυτὸ τὸ «εἶναι» ἀνώτερο ἀπὸ τὴν ὑπαρξὴ τῆς καθαυτοῦ ζωῆς καὶ τῆς καθαυτοῦ σοφίας καὶ τῆς θείας καθαυτοῦ ομοιότητος. Εἶναι ἐπίσης ἀνώτερο καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα, στα οποία μετέχοντα τὰ ὄντα, πρῶτα ἀπ' ὅλα αὐτὰ μετέχουν στο εἶναι. Ἡ καλύτερα, καὶ ὅλες αὐτὲς καθαυτὲς οἱ ποιότητες, στὶς ὁποῖες μετέχουν τὰ ὄντα, μετέχουν δ' αὐτὸ καθαυτὸ τὸ εἶναι. Καὶ δὲν ὑπάρχει κανένα οὐ τοῦ οὐοῦ οὐσία καὶ αἰῶνας νὰ μὴν εἶναι τὸ καθαυτὸ εἶναι.³²⁶

Πάντων οὖν εἰκότως τῶν ἄλλων ἀρχηγαυέ-
ρον ὡς ὢν ὁ θεὸς ἐκ τῆς πρεσβυτέρας τῶν ἄλλων
αὐτοῦ δωρεῶν ὑμνεῖται. Καὶ γὰρ τὸ προσεῖναι καὶ
ὑπερεῖναι προσέχων καὶ ὑπερέχων τὸ εἶναι πᾶν,
αὐτό φημι καθ' αὐτὸ τὸ εἶναι, προὑπεστέησας το
τῷ εἶναι αὐτῷ πᾶν τὸ ὅπως οὖν ὑπεστέησας.
Καὶ γοῦν αἱ ἀρχαὶ τῶν ὄντων πᾶσαι τοῦ εἶναι
μετέχουσαι καὶ εἰσὶ καὶ ἀρχαὶ εἰσὶ καὶ πρῶτον
εἰσὶν, ἔπειτα ἀρχαὶ εἰσὶν.

Καὶ εἰ βούλει τῶν ζώντων ὡς ζώντων ἀρχὴν
φάναι τὴν αὐτοξωγὴν καὶ τῶν ὁμοίων ὡς ὁμοίων
τὴν αὐτομοιότητα καὶ τῶν ἡνωμένων ὡς ἡνωμέ-
νων τὴν αὐτοένωσιν καὶ τῶν τεταγμένων ὡς τετα-
γμένων τὴν αὐτόταξιν καὶ τῶν ἄλλων, ὅσα τοῦδε
ἢ τοῦδε ἢ ἀμφοτέρων ἢ πολλῶν μετέχοντα τοῦδε ἢ
τοῦδε ἢ ἀμφοτέρω ἢ πολλὰ ἔστι, τὰς αὐτομετοχὰς
εὐρήσεις τοῦ εἶναι πρῶτον αὐτὰς μετεχούσας καὶ
τῷ εἶναι πρῶτον μὲν οὐσας, ἔπειτα τοῦδε ἢ τοῦδε
ἀρχὰς οὐσας καὶ τῷ μετέχειν τοῦ εἶναι καὶ οὐσας
καὶ μετεχόμενας. Εἰ δὲ ταῦτα τῇ μετοχῇ τοῦ εἶναι
ἔστι, πολλῶ γε μᾶλλον τὰ αὐτῶν μετέχοντα.

Ἐπομένως, δικαιολογημένα ὁ θεός, χάρη στην ανώ-
τερη από τις ἄλλες δωρεές του, ονομάζεται, κατὰ τρόπο
ἐξαιρετικό σε σχέση με ὅλα τα ἄλλα, «ὁ ὢν»³²⁷. Γιατί,
κατέχοντας ἐκ των προτέρων κατὰ τρόπον υπερχήσ το
να προὑπάρχει καὶ το να υπάρχει υπεράνω ὅλων των
ἄλλων, εἴδωσ ἀπὸ πρὶν ὑπόστασι σε ὅλο το εἶναι, ενοώ
αυτὸ καθαυτὸ το εἶναι, καὶ με αὐτὸ το καθαυτὸ εἶναι ἐ-
δωσε ὑπόστασι σε ὅλα τα ἐπιμέρους εἶδη ὑπαρξῆς. Ἐτσι
λοιπὸν οἱ ἀρχές των ὄντων ὅλες, ἐπειδὴ ἀκριβῶς μετέ-
χουν στο εἶναι, καὶ υπάρχουν καὶ εἶναι ἀρχές· πρῶτα ὁ-
μως υπάρχουν καὶ ἔπειτα εἶναι ἀρχές.

Και ἀν θέλεις να υποστηρίξεις ὅτι η καθαυτὸ ζωή εἴ-
ναι η καθολική ἀρχή ὅσαν ζουν, ὡς ζωντανών· καὶ η
καθαυτὸ ομοιότητα των ὁμοίων, ὡς ὁμοίων· καὶ η κα-
θαυτὸ ένωση των ενωμένων, ὡς ενωμένων· καὶ η καθαυ-
τὸ τάξη των ταξινομημένων, ὡς ταξινομημένων· ἀλλὰ
καὶ ἀπὸ τα ἄλλα, ὅσα με το να μετέχουν στο ένα ἢ στο
ἄλλο ἢ καὶ στα δυο ἢ σε πολλὰ εἶναι το ένα ἢ το ἄλλο ἢ
καὶ τα δυο ἢ πολλὰ, θα δεις τις καθαυτὸ μετοχές να με-
τέχουν πρῶτα στο εἶναι καὶ να υπάρχουν πρῶτα με τη
μετοχή στο εἶναι· ἔπειτα, καθῶς εἶναι ἀρχές του ενός ἢ
του ἄλλου, θα τις δεις, με το να μετέχουν στο εἶναι, καὶ
να υπάρχουν καὶ να μετέχονται. Καὶ ἀν αὐτὰ υπάρχουν
με τη μετοχή του εἶναι, πολλὸ περισσότερο ισχύει αὐτὸ
για ὅσα μετέχουν σε αὐτὰ³²⁸.